

2.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE
TYPHO ICTERODE.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS 2,
DE
TYPHO ICTERODE;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, SS. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu; et

Nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto;

PRO

GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

BERNARDUS HARDING,

JAMAICENSIS.

SOCIET. REG. MED. EDIN. SOC.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

" ————— Wasteful, forth
" Walks the dire Power of pestilent disease.
" A thousand hideous fiends her course attend,
" Sick nature blasting, and to heartless woe,
" And feeble desolation, casting down
" The towering hopes and all the pride of man."

THOMSON.

EDINBURGI:

EXCUDEBAT ADAMUS NEILL CUM SOCIIS.

=====
M DCC XCVI.

DISPUTATIO MEDICA
IN AUGUSTALIS
DE
TYPHO ICTERODE

D. GEORGI BAIRD, S.T.B.

EDINBURGH

BERNARDUS HARDING

JACOBO WALKER, *armigero,*
amico optimo fidissimoque, qui HANOVERIENSI JA-
MAICÆ PAROCHIO medicinam facit, S. P. D.

Cùm mecum, amice, considero, quantâ curâ et ami-
citiâ me hætenus prosecutus sis; atque quanto studio
medicinæ rudimentis me institueris, et feceris ut in hac
scientia proficerem; animus monet, me fore dignum,
quem optimus quisque culpet, ni tibi hanc Disputatio-
nem, quæ animi erga te grati sit testimonium, dicare
velim. Oblatam, benigniter, precor, accipe. Tibi de-
beo. Offero lubens. Vive valeque.

SIMONI CLARKE,

ARMIGERO,

JAMAICÆ

IN

DIVI JACOBI

PAROCHIO,

VIRO

BONO PROBOQUE,

PROPTER

MULTAS VIRTUTES,

PERTENUE HOC

ANIMI

BENEFICIIS OBLATIS

HAUD LEVITER

TACTI,

SIGNUM

OFFERT

BERNARDUS HARDING.

*"Ye Guardian Gods, on whom the fates depend
Of tottering ALBION! —————
————— Ye Powers,
That o'er th' incircling elements preside!
May nothing worse than what this age has seen
Arrive! Enough abroad —————
Has ALBION bled. —————
In the west, beyond th' ATLANTIC foam
Her bravest sons, keen for the fight, have dy'd
The death of cowards and of common men;
Sunk void of wounds, and fall'n without renown."*

ARMSTRONG,

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE
TYPHO ICTERODE.

PROOEMIUM.

§ I. **S**I morbi, qui, vel quòd brevì fabricam corporis sic lædunt, ut muneribus ad vitam necessariis fungi nequeat, vel quòd, qua ratione curentur, a medicis ignoratur, periculosissimi sunt et funestissimi, summam medicorum attentionem jure vindicant; nullus morborum, qui, in occiduo terrarum orbe, fragile hominum genus rapiunt,

A

dignior

dignior est, in quem medici summam curam intendant, aut magis præsentaneo auxilio eget, quàm is, de quo disputare instituimus.

II. Ex quo tempore hic morbus primùm in INDIA OCCIDENTALI et AMERICA grassatus est, morti plurima capitum millia quotannis dedit; neque contra eum valebat medicina, donec, duobus abhinc annis, CHISHOLMIUS, GRANATENSIS, ingenio præclarus, novam et feliciorum curandi rationem proposuerit aliis, et ipse prosecutus sit.

III. Hujus (II.) rationis novitas et incredibilis ferme successus induxerunt me, ut, summus medicinæ honores petiturus, de morbo, contra quem tantum valet, quædam scriberem, quæ, ut mos est, oppugnantibus Almæ hujus Academiæ Professoribus, pro virili parte palam defenderem. Confitendum autem est, me nihil novi, quo rem, quam fusè tractârunt locupletes

locupletes auctores, augeam et amplificem, habere, ideoque necesse esse, ut, magna ex parte, alienus sim, et in auctoritate aliorum delitescam.

IV. Quando de signis hujus morbi et curandi ratione dicam, habebo pro oculis morbum, qualis in occiduis orbis terrarum insulis grassatur; cùm quia in his ex constitutione cœli minùs variabilis est, tum quia curatio, quam stat mihi defendere, apud medicos, qui in his artem medicinalem faciunt, ferè solos hætenus invaluit.

V. Priùs autem, quàm signa enarrem, perpaucis dicam diversas et quidem inter se contrarias curandi vias, in quas processerunt medici, et quas, quisque suam, summo etiamnum studio et verborum contentione defendunt.

VI. I. Con-

VI. 1. Contendunt nonnulli medici, jure multi nominis, WARRENUM, nempe, HUMIUS, MOSELEIUS, HILLAREIUS, aliique qui hos sequuntur, febrem, de qua disputatur, curandam esse ægrotos deplendo, et eliciendo quamprimum, quæ nocent, ex corpore.

2. His autem repugnant alii, qui plurimum quoque auctoritate valent, quibusque videtur, oportere hanc febrem sanare adhibendo parcâ haud manu medicamenta, quibus vires alantur quàm maximè, et putredini, si qua inest, obsistatur.

VII. 1. Hi (VI. 2.) medici, quippe cùm, ex debilitate solâ imminere discrimen, aut atram adventare mortem, existiment, quamprimum, quò morti eripiant ægrotum, incumbunt omni studio ad medicamenta, quæ vires opportunè sustentent, simulque quamplurimum

num obstent, quò minùs humores intus putrescant.

2. Contrà, illis (VI. 1.) videtur, debilitatem et putredinem ipsam, unde, ut rectè hi (VI. 2.) putant, summum discrimen, imò sæpe eheu nimis! malorum ultimum, verendum est, supervenire nimiae corporis incitationi, quam initio admota causa morbi efficit. Quapropter, iis persuadetur, ipso morbi initio hujusmodi incitationi occurrendo præcaveri optimè et provideri, ne pòst paulò debilitas et putredo superveniant, et graviora insuper mala, quæ hinc enascantur.

VIII. Utramque (VI. 1. 2.) profectò rationem interdum prosperè evenisse, nobis concedendum est. Sed, cùm utraque sæpenumero parùm successerit, oportet medicos, maximè autem parum exercitatos, in neutram semper aut nimio studio incumbere. Enimvero, cognitis

nitis morbi signis, et intellectâ ejus causâ, nobis videtur, curandi rationem utriusque mediam, et ab utriusque nimietate æquè abhorrentem, esse utrivis anteferendam.

HISTORIA.

IX. Ex quo tempore hic morbus occiduis orbis terrarum insulis primùm incubuit, morte, squalore, luctu, mœrore gravidus, in juvenes, plenos, irritabiles, et adventitios, præ cæteris, ingruit. Hinc, inter milites, et navales socios maximè longarum navium, qui, præ diæta insalubri, fatigatione, et impuro aëre quem spiritu ducunt, castris naturâ gravibus aut navibus conferti, pestiferis morbis obnoxii sunt, ministeriis invicem, et ipsa contagione mortiferè vulgatur.

X. Mares

X. Mares adulti hac peste maximè absumentur ; rariùs infantes et foeminæ ; rariùs adhuc Æthiopes. Verùm nullus tamen hominum est, cui tam rara accidit felicitas, ut maxima vi pestis tam lethiferæ non infici possit, et perire infectus.

XI. Lethalis hic morbus plerumque unum pòst diem, vel inter hunc et quintum, invadit, quàm corpus tabo infectum sit ; et mediâ ferè nocte, vel paulò post. Interdum autem, nullo certo noctis tempore, adoritur.

XII. Ingruente morbo, æger languescit, et, præ corpore torpido, moveri piget. Capitis, maximè frontis, plenitudinem sensu percipit ; et, cùm se movet, identidem vertigine, interdum animæ defectu, afficitur.

XIII. Haud multò pòst, febriens nauseat, algescit et horrescit. Brevi pòst tempore, vel

toto

toto corpore convellitur, et sudore frigido diffuit; vel, quod sæpius est, incalescit, imò incandescit; atque capite gravissimè dolet, necnon dorso et cruribus, in quibus dolores subito ex alio in aliū locum perveniunt. Exardescunt oculi, rubent, lumen refugiunt, illachrimant, et capite, præter solitum, exstant.

XIV. Cùm eò processerit gravitatis, arteriæ percussu celeri et pleno, at interdum tamen exili et formicante, moventur. Spiritus celerrimè, et cum labore, ducitur. Modò nausea, et vomitus sunt; modò non sunt. Præcordiorum gravitas est; scrobiculi cordis, et hypochondriorum dextri dolor. Cutis arida est; nisi cùm æger convellitur, aut animo deficit; quod, profectò, interdum ante accessum febris accidit, aliàs post hunc in longius tempus porrectum.

XV. Lingua

XV. Lingua et os, quæ initio sordida sunt, sæpenumero, morbo increscente, spissâ, glutinosâ, nigricante vel subfuscâ crustâ obducuntur, quæ etiam in gulam descendit. Urina varia est, et multorum colorum : sæpe limpidâ, interdum rufa est, maximè autem sub finem, si æger bile suffusus, summo corpore flavescat. Sitis urget, et sæpe, præ continente ferè vomitione, nequit expleri.

XVI. Hæc (XIII.—XV.) mala maturiûs increscunt vel tardiûs, prout proprietates ægrorum corporum, et aliena quibus hæc interea obijciantur, vim morbi plûs minûs exasperent. Sæpenumero, nisi medicina subveniat, et morbum vel abigat vel mitiget, dolor capitis fit ferme prorsûs intolerandus, necnon calor, et præcordiorum atque dextri hypochondriorum gravitas et dolor.

XVII. Eò cùm increverit febris, ægrotus in neutrum latus, imò in nullo situ, cubare potest ; sed irrequietus, jactat, huc illuc, brachia et crura. Vigiliâ, maximè nocturnâ, premitur ; neque somnus, si qui accedat, vires recreat. Vomitus tantùm non continuus fit ; eoque magna vis bilis per os redditur, quæ initio naturalis est, sed, increscente febre, colore mutatur et forsan etiam acrimoniâ.

XVIII. Hæc (xvi. xvii.) mala perstant miserandum ægrum vexare, dum, vel corpore æqualiter toto insudante, vel sanguine ex parte ejus sponte profluente, aliquatenus leventur. Sed etiam hoc sudore et profluvio febris non finitur : namque, paucas post horas, eadem sanè mala, æquè ut antè gravia, revertuntur ; et, per duos tresve dies, brevi remissione, miserum urgent.

XIX. Imò

XIX. Imò etiam, his (xviii.) malis redeuntibus accedunt haud rarò delirium, lethargus, et intoleranda ferme præcordiorum gravitas: atque adeo, modò vomitus usque eò, præquam antea erat, intenditur, ut æger, magnâ vi jam nigrantis sanguinis per os redditâ, jam bilis nigræ aquâ, qua ventriculus redundat, multùm dilutæ, subito intermoriatur.

XX. Febris, siquando mitiore naturâ sit, quarto ferè die, arteriarum pulsus ex celerissimo fit ferme naturalis. Simul calor remittit. Persæpe etiam omnino cessat capitis dolor; rarò autem sic, gravitas præcordiorum et vomitus. Quinetiam, delirium, si quidem hactenus ægro mens non constiterit, nunc plerumque recedit; et mens, ut sana solebat, propriis muneribus fungitur. At oculi, haud ita pridem rubri, nunc hebetes et concavi fiunt; et perito medico præbent, unde futurum morbi

morbi eventum plerumque haud fallax præ-
sagiat.

XXI. Interdum, maximè autem cùm us-
que ab initio multùm laboraverint caput et
oculi, horum pupulæ dilatantur* ; simulque
æger gravi lethargo opprimitur. Hæc, etiam-
si haudquaquam omnium hujus generis fe-
brium communia sint, tamen sæpe urgebant
in iis, quæ, in occiduo terrarum orbe, nuper
grassabantur ; et, eam ob rem, digna memo-
ratu sunt, cùm præsertim, his cognitis, possi-
mus meliùs scire, quâ ratione tales febres curare
conveniat.

XXII. Persæpe autem, dum simulatâ hac
(xx.) febris levatione falluntur medici et a-
stantes amici, omnia subitò in pejora rapiun-
tur,

* Vid. CHISHOLM, p. 112.

tur, et æger, totum corpus gravissimè convulsus, de medio tollitur.

XXIII. Vel, si non sic (xxii.) inopinanter rapiatur, omnia mala, quibus premitur, ingravescunt. Vomitu, magis quàm antè, et præcordiorum gravitate vexatur; atque modò arteriæ crebriùs, at imbecilliùs, moventur. Jam apud se non est; jam cubat sopore devinctus. Quod nunc suprà erumpit, id subfuscum vel subnigrum est. Sanguis, hinc indè corporis, sponte profluit.

XXIV. Cùm eò (xxiii.) perventum sit gravitatis, summum ubique corpus flavo liquore, unde inditur morbo nomen, suffusum plerumque est: sæpe autem antè. Modò, at rarò, petechiis; sæpius autem vibicibus; haud rarò etiam maculis colore subcœruleo vel subviridi, et longè latèque patentibus, membra et truncus decolorantur. Urina mo-

dò rufa, vel fulva est ; modò, quod pessimum est præcipuèque mortiferum, nigra, crassa, et mali odoris. Totius simul corporis magna fœditas odoris est. Alvus liquida, eademque nigra est. Frigidus et lentus sudor est. Anima, pòst paulò, deficit, et in præcipiti jam esse denunciat. Tandem, indomita et illachrymabili morte inhiante, deplorandus eheu ! æger toto corpore vehementer intremittit, interdum convellitur ; atque, triginta propè sex, vel quadraginta octo horis a fallace (xx.) levatione, anima ex terrenis compagibus soluta, demigrat a corpore.

RATIO QUORUNDAM SIGNORUM.

XXV. Quum omnes notas, quibus hæc febris insignitur, explicare nequeamus, eas tantum, quarum notitia ad curationem necessaria sit,

sit, exponere aggrediemur. Ex his nonnullæ hujus febris propriæ sunt, aliæ omnium ferè febrium communes.

XXVI. *Vebemens capitis dolor, atque oculorum rubor et ardor*,—sæpissime ex plenitudine vasorum capitis oriuntur; quæ interdum, haud multò post primam febris accessionem, adeo magna est, ut committat, ut æger mentis suæ non sit, et diris convulsionibus afficiatur. Atque, etiamsi hæc mala non accidant, tamen vasa cerebri sanguine nimis plena esse satis constat, eò quòd, secundo ferè die tertiove, oculorum pupillæ dilatantur, et æger obruitur sopore.

XXVII. *Præcordiorum gravitas; hypochondriorum et epigastrii ardor, sæpe dolor; atque vomitus frequens*;—plenitudini vasorum ventriculi, hepatis, splenis, et vicinarum partium, tribuenda sunt. Namque, quamvis hæc plenitudo

nitudo non tanta sit, quanta inflammationem efficiat; tamen ea sit, quæ vasa nimis distendat, et quæ, in cerebro si esset, committeret, ut supervenirent sopor et delirium.

XXVIII. Ob hujusmodi plenitudinem, hæc (xxvii.) partes acri, præquam solent, sensu præditæ sunt, et irritationi opportuniore; neque, profectò, vero absimile est, harum nonnullas, quarum est liquores quosdam a sanguine separare, ineptas sic fieri, quæ bonos vel justam bonorum quantitatem secernant. Hinc redundantia bilis; hinc quoque malus ventriculi succus, qui efficit, ut, a prima ferme morbi accessione, æger vomitione tantum non continuâ vexetur.

XXIX. Hæc (xxvii.) viscera interdum inflammatione capi, minimè denegandum est. Verum rariùs capi, quàm signorum gravitas facit ut suspicemur, eò judicari potest, quòd mala

mala ventriculi, unde æger plurimum detrimenti capit, levantur medicamentis, ex iis quibus inflammatio multum utique intendetur.

XXX. *Nigra per os reddita*,—quibus, sub finem, præcipue cum pessimus morbus sit, ægri vires exhauriuntur, constant vel ex bile corruptâ et nigricante, vel ex sanguine subnigro in ventriculum et summum intestinum propriis vasis effuso. Bilis nubeculas nigras vel subfuscas liquori pellucido innatantes repræsentat; sanguis toti liquori impertit ipsius colorem. Sanguineus liquor tum maximè supra erumpit, cum summum corpus, imprimis frigida membra extrema, decoloratur vibicibus, et amplis subfuscisque maculis, quæ sanguine ex arteriis minutis effuso, et ad putredinem vergente, efficiuntur.

XXXI. *Alvus astricta*—est, plerumque ob siccitatem intestinorum, in quæ arteriæ exhalantes, non, ut sanæ solent, justam liquoris quantitatem effundunt. Tum autem maximè coacta alvus est, cùm capite vehementissimè laboratur: hinc nobis venit in opinionem, ex intestinis, præ torpore, incitationi inobsequentibus nasci; pariter ac iis est, quibus intestina sero vel sanguine ex vasis cerebri effuso torpescunt. Veruntamen, hac causâ duram rarò alvum esse, nobis verisimile videtur, licèt ex incisis cadaveribus satis constet, in cerebra eorum, qui pessima hac febre implicantur, serum interdum aut sanguinem effundi*.

XXXII. *Flavum colorem*—ducit summum. ubique corpus, ex bile in sanguinem relatâ, et in totum corpus distributâ, ut iis accidit, qui ictero. flavescent. Quum autem hac febre, secùs ac ictero, laborantium bilis in sanguinem referatur ex intestinis, in quæ, quàm in vesicam

* Vid. CHISHOLM. pag. 138.

vesicam felleam, multo plura vasa bibula patent, eorum corpora lutea fiunt paucis horis.

XXXIII. *Nigra alvus infra transmittit*—ob eandem causam, ob quam ventriculus nigra (xxx.) per os reddit.

XXXIV. *Nigra urina editur*,—propterea quòd in vias, per quas transmittitur, sanguis ex propriis vasis effusus, in vesica, ubi aliquandiu stagnat, putris evadere incipit.

NOMEN ET DEFINITIO.

XXXV. Morbus, de quo disputatur, alia ab aliis auctoribus nomina adeptus est. Apud GALLOS, *la maladie de Siam* nominatur, idcirco quòd indè in occiduas orbis terrarum insulas navibus transvectum esse existimant. Iidem *la fièvre matelotte* appellant, quia eo
nautæ

nautæ sæpe plectuntur. Apud HISPANOS et BRITANNOS, nomen a signis quibusdam cepit. Hinc ei ab illis nomen, *vomito preto*, inditum vulgò est; ab his, *yellow fever*. Propter flavum colorem, quem brevi ducit summum corpus eorum, qui eo implicantur, CULLENUS ei nomen, *typhum icterodem*, dedit.

XXXVI. Quin hic morbus rectè a CULLENO habeatur pro specie *typhi*, seu continuæ febris, quæ ex putridâ hominum corporum exhalatione nascitur, dubitari, nostra opinione, non potest. Si etiamnum quis dubitat, nulla, putamus, dubitatio apud eum pòst relinquetur, quàm attento animo ea perlegerit, quæ, de ejus origine et progressionem, anno millesimo septingentesimo nonagesimo tertio, CHISHOLMIUS, gravis auctor et fidus, literis prodidit.

XXXVII. Quoniam nulla ferme definitio omni cujuscunque morbi varietati aptè convenit;

me

me hunc sic definire posse, ut definitio una in omnes pariter varietates valeat, non expectandum est. Verùm præcipuæ tamen notæ, quibus insignitur, in compendium conferri possunt his verbis :

Febris pestifera ; pulsus initio plenus et frequens ; vehemens capitis dolor ; tumidiorum oculorum rubor atque ardor ; præcordiorum et hypochondriorum gravitas, ardor, interdum dolor, cum vomitu bilis : paucos post dies, summum ubique corpus flavum ; pulsus debilis et frequens ; nigra per os reddita ; sanguis ex vasis sponte effusus : usque ab initio morbi, plus minus delirii vel soporis.

DIAGNOSIS.

XXXVIII. Morbi, quibus cum hac febre similitudo intercedit, sunt febris intermittens et morbus regius.

XXXIX. 1. Si febris, de qua disseritur, recens et mitis est, nequedum ministeriis invicem longè latèque vulgari incepit, sed duntaxat sparsim homines tentat ; eam febre intermittente aut remittente dignoscere, imprimis arduum est.

2. Postea verò quàm, quasi pestilentia, grassatur, scire possumus, numne æger eâ implicetur, percontando, utrùm contagioni, necne, obiceretur, et animadvertendo, quomodo se habeant caput, oculi, ventriculus, et præcordia.

Febrium,

Febrium, porrò, intermittentium et remittentium accessiones et decessiones æquali circuitu deinceps redeunt; dum eæ febris *icterodis* inæquali, neque, post tertium quartumve diem, notabiles sunt.

XL. Hæc febris nulla sibi cum ictero communia priùs habet, quàm summum corpus bile suffusum flavescat. Sed, ex quo tempore hoc accidat, alia indicia, quibus insignitur, eam ictero satìs supèrque distinguunt.

PROGNOSIS.

XLI. De futuro hujus, haud secùs ac aliarum, febris eventu judicandum est, ex notitia signorum, quæ vel spem, vel periculum ostendunt.

dunt. Quæ igitur mala sint, quæ bona, animadvertere opus est.

XLII. Si vitalia graviter laborant ; nempe si *epigastrium* et *hypochondria* vehementer dolent ; si præcordiorum molestissima gravitas est ; si continuus ferme vomitus ægrum vexat ; est utique malum. Cùm æger infelix convulsionibus vehementer agitur ; cùm alienatus est mente ; cùm lethargo gravi opprimitur ; cùm oculi tumidiores sunt et ardent, vel truces initio sunt, vel, ingravescente morbo, hebetes fiunt, et pupulæ dilatantur ; pejus adhuc est. Pessimum, denique, est, ubi, in primo ferè morbo, nigra per os redduntur ; ubi, sive corpore vel medicinâ vel arte exinanito, sive non, vires brevi defluunt ; et ubi urina vel omnino non, vel ægro insciente, editur.

XLIII. Contra ea, initio morbi profluvium sanguinis aut alvi, quocum non fugiunt vires, sed

sed quod, dum facit, ut arteriæ paulo duntaxat imbecilliùs micent, capitis pariter et ventriculi mala levat, bonum est. Corpus quoque, quod æqualiter, ut sanum solet, molle et calidum est, quodque æqualiter totum insudat, et cujus febris eo sudore remittit, securitatem pollicetur. Boni etiam morbi testimonium est, non rubere oculos, sed ferè naturales esse. Neque terrere debent abscessus, nisi sint in partibus interioribus, velut vesica; in quibus, sicubi sint, periculum denunciant.

CAUSÆ PRÆDISPONENTES.

XLIV. Genere eorum, quæ homines ad febrem, quam prosequimur, proclives faciunt, comprehenditur mutatio cœli frigidi vel temperati pro calido. Quam ob causam, EUROPEI, qui in occiduas orbis terrarum insulas

nuper pervenerint, eâ, præ cæteris, implicantur. Ad idem genus pertinet plena diæta ex carnibus recentibus, vel parca ex salitis, composita : quarum illa corpus implet, et irritationi opportunum reddit ; hæc habitum corporis efficit, qualis est is, in quo proclivitas ad stomachacem consistit ; quo fit, ut magis alatur mala natura febris, ex qua profectò etiam in iis, qui optimâ diætâ vivunt, talis, paucos post dies, habitus nascitur. Hanc ob rem, hoc morbo rapiuntur, præ cæteris, nautæ, in quibus periculosissima sanguinis profluvia occurrunt, et quorum cum minimo quidem fugiunt vires.

XLV. Ejusdem (XLIV.) generis sunt ebrietas et fatigatio, quippe quibus corpus sic debilitetur, ut contagioni opportunissimum fiat. Eòdem, porrò, spectat illa incognita hætenus cœli conditio, ex qua plurimi morbi originem, incrementum,

incrementum, et gravitatem, haud exigua ex parte, capiunt.

CAUSÆ EXCITANTES ET OCCASIONALES.

XLVI. Causa, quæ longè plurimùm ad hanc febrem concitandum valet, est pestifera exhalatio corporum eorum, qui eâ urgentur. Vis autem, quæ huic exhalationi inest, in aliorum corpora plùs minùs pollet, prout hæc magis minùsve apta reddita sint, quibus detrimentum afferat.

XLVII. Sed, cùm hanc febrem interdum nanciscantur ii, quorum corporibus hujusmodi (XLVI.) exhalatio nequit admoveri, et cùm experienciâ constet, rebus quibusdam unà conspirantibus interdum ingenerari; nihil est, quòd

quòd non credamus, hominem quemlibet, qui causis, quæ corpus pestiferis morbis opportunum faciunt, diu objectus est, posse ex proprio corpore pestiferi quid exhalare et circa se cumulare, donec, præ gravitate, in ipso concitet hanc febrem ; quæ hinc nata, possit ministeriis invicem et contactu longè latèque vulgari in eos, qui, ob quandam corporis proprietatem, ejus vi resistere incolumes nequeant.

XLVIII. Ut pestifera (XLVI.) exhalatio febrem maturiùs concitet, committunt causæ, quæ, idcirco quòd huic occasionem dant, *occasionales*, nominantur. Hujus generis præcipuæ sunt subitæ caloris et frigoris vices, velut corpori calido aër frigidus, maximè nocturnus, subito admotus, vel idem calidum aquâ frigidâ perfusum ; magna et subita fatigatio, ex duro labore, vel longis itineribus citatiùs factis ; et ebrietas, quæ corpus, præ debilitate, irritabile,

irritabile, atque pestilentiae opportunum, relinquit.

XLIX. Cæteras rei nostræ partes persecuti, nunc ad utilissimam, curationem nimirum si qua ad sanitatem possit perducì, venimus; de qua distributè et fusè dicere, nobis in animo est.

CURATIO.

L. Quoniam in plerisque, qui febre *icterode* lecto affiguntur, primùm arteriæ vehementer agitantur, deinde moventur imbecillimè; et haud rarò etiam partes quædam, velut cerebrum aut alia vitalia, vel nimio sanguine implentur, vel inflammatione capiuntur; alia aliàs medendi ratio sequenda est. Neque alterum illud ignorari oportet, quòd omnibus ægris,

ægris, quippe quibus diversæ vivendi rationes fuerint, eadem auxilia non conveniunt.

LI. Cùm ita (L.) sit, dum curandi viam ini-
mus, quæ febri opituletur, animadvertendum
est, si in partibus quibusdam qua mala orian-
tur, et harum quoque saluti idoneis remediis
opportunè subveniendum. Fortasse quidem
non desunt, quibus displiceat, sic febrem, a
malis quæ nascuntur in partibus, in curando
dissociâsse. Sed, ut hoc faceremus, adducti
sumus; propterea quòd mala, quibus urgen-
tur partes, haud rarò ea sunt, quibus succurri
non possit, nisi remediis, quæ committant, ut
pòst paulò periculosa debilitas superveniat*.

LII. His (L. LI.) cognitis, simulque reduc-
tis in memoriam signis suprâ (ab ix. ad xiv.)
narratis, nobis consilium est, primùm nimios
cordis et arteriarum motus quàm opportunissi-
mè

* Vid. CHISHOLM.

mè sedare ; deinde, debilitati ejusque effectibus occurrere ; tum levare graviora partium mala, quæ vel obstant, quò minùs medicamenta contra febrem efficacia adhibeantur, vel vim hujus multùm intendant.

CONSILIUM PRIMUM.

LIII. Primo (LII.) consilio, non solùm vitanda et submovenda sunt, ut docet CULLENUS, omnia, quibus corpus irritetur, atque cordis et arteriarum motus concitentur ; sed etiam vasa plùs minùs deplenda, sanguinem mittendo, et alvum movendo et vomitum.

LIV. *Sanguinis missio.*—Maximè tunc opus est sanguinem elicere, cùm signa plenitudinis aut inflammationis oriuntur in partibus, imprimis cerebro, et abdominis visceribus. Quin sanguinis missione motus nimii arteriarum, cùm

cùm universi corporis tum partis, sedentur, nemo quisquam dubitat; verùm, utrùm tamen, necne, febre *icterode* implicitis proficiat, haudquaquam inter auctores convenit.

LV. Certiores nos facit CHISHOLMIUS, etiamsi gravi hac febre ægri, qui ei curæ erant, omnibus nonnunquam urgerentur malis, quibus subveniri solet sanguinem mittendo, tamen, quibus vena incisa est, eos hinc maximum semper detrimentum accepisse; propterea quòd cum sanguine fugerint vires, neque ullis postea medicamentis potuerint reduci aut redintegrari.

LVI. Veruntamen haudquaquam indè (LV.) concludendum est, missionem sanguinis hac febre laborantibus semper perniciosam esse. Usus enim ostendit, utilissimum sæpenumero esse remedium. Febre pestifera, quæ in JAMAICA nuperrimè grassata perniciosè est, implicitorum

plicitorum nonnullis auxilium, detrimentum aliis haud leve, attulit.

LVII. Nobis videtur, nautas et milites, præ cæteris, ex sanguinis detractiōne detrimentum capere; propterea quòd, propter vivendi rationem, et proclivitatem forsā ad stomachacē, eorum corpora parum apta sunt, quæ exinanitionem patiantur. Plurimum, creditur, iis prodest, qui in occidentis insulis nati sunt, vel saltem aliquandiu peregrinati; vel qui moderati et temperantes in omnibus vitæ partibus, neque stomachacæ opportuni, usi sunt, dum eò navi proficiscebantur, diætâ partim ex carnibus recentibus constante, partim ex iis quæ terrâ nascuntur.

LVIII. Si febris ratio sanguinis missionem requirat, aptissimus, quo mittatur, videtur primus, aut ad summum secundus, adversæ valetudinis dies. Ante venam incisam, consi-

E

derandum

derandum est, corporis constitutio quæ sit, quæ fuerit ratio vitæ, vires etiamnum quæ sint, utrùm incisâ jam venâ levata signa sint, quemadmodum moveantur arteriæ; nam sine horum notitia, quantam sanguinis detractionem morbus desideret, æstimare non possumus. Hoc etiam oportet attendere, mitti sanguinem debere, si totius corporis causa sit, ex brachio; si partis alicujus, quod sæpe opus est, ex ea ipsa parte, aut certè quàm potest proximâ.

LIX. *Alvi exinanitio*,—eundem quoque in in finem, prodest. Quum enim nimia bilis, aliique humores vitiiati, quæ, dum urget febris *icterodes*, in alvum ex variis fontibus effunduntur, totum corpus irritent, et, si intus diu remorentur, curationi obstent; oportet, ut opportunè infrà transmittantur, curare. Hoc consilio, alvus semel quotidie bisve movenda est devoratis catharticis, vel laxantibus ducenda per anum immissis. Movere autem, ni quid vetet,

vetet, melius est; idcirco quòd ea, quæ offendunt, in alvo plerumque superiora sunt, quàm ut hinc ductione elici possint.

LX. Ex catharticiis, salina, utpote quæ alvum simul moveant, et totum corpus refrigerent, ni ventriculo aliena sint, morbi naturæ bene conveniunt. Sed plerumque imbecillo ventriculo parùm sedent, quæ etiam sanus haud rarò respuit.

LXI. *Hydrargyrus muriatus mitis*, quippe cùm ventriculo bene conveniat, et naturâ apertissimus sit, quo bile intestina evacuentur, cæteris plerumque antefendus est. Quòd si, ut interdum accidit, alvus tardior sit, quàm ut hoc medicamento possit moveri, alia quædam acriora, quibus citetur, velut colocynthis aut *gambogia*, adhibenda sunt. Si etiam hæc nihil prorsus valeant, pedes et crura perfundenda sunt aquâ frigidâ inopinanter affusâ:

sâ : quo factò, interdum, post alia nequicquam tentata, præceps alvi exinanitio subsequitur.

LXII. *Vomitio*, quippe ex qua ægri hac febre magnum detrimentum accipiant, haudquam movenda est. Quoniam enim in ventriculo nihil inest, quin purgatione dejiciatur, medicamenta, quæ vomitum moveant, devorare non opus est. Imò etiam periculum est, ne vel vomitum cieant, quem postea medicamenta sistere nequeant, vel graviores eum reddant, qui jam, a primo ferè morbo, ægrum vexaverit.

LXIII. Utcunque igitur initio aliarum febrium vomitio proficiat, tamen initio hujus vitanda est; quippe cum mota committat, ut ventriculus jam infirmus, et ad vomitum pronus, in motus post paulò rapiatur, quos medicina nequeat sedare, et quibus vires, quibus pepercerit morbus, brevi emoriantur.

LXIV.

LXIV. *Refrigeratio*.—Genere eorum, quæ corpus refrigerandi vi pollent, comprehenduntur *sales neutri*, quos constituunt *ammonia* et *lixiva* saturata acidis paratis, cum ex iis, quæ fodiuntur e terra, tum ex iis, quæ a terra stirpibus continentur; aër frigidus; frigidarium.

LXV. Salina, si ventriculo idonea sint, quamobrem non assumantur, nihil novimus. Hujus generis id, quod stomacho aptissimum est, neutrum quid est, ex *lixiva* et mali citrei succo compositum, et, dum hæ partes effervescent quodam quasi æstu, devoratum. Sed cætera etiam, quippe cum, si ventriculo convenient, interdum proficiant, experiri licet.

LXVI. Aëri frigido, qualis, in temperatioribus regionibus, febre pestilente implicitis tantum prodest, in occiduis insulis, præ fervente cælo, febrientium corpora objici nequeunt. Veruntamen eorum, qui hinc febribus pestife-

ris urgentur, calorem a primo adversæ valetudinis initio oportet temperare. Hoc consilio, æger amplo conclavi tenendus est, quò multum et purum aëra, et etiam per apertas fenestras, si opus sit, intromissum, trahere possit; neque multis vestimentis strangulandus, sed admodum levibus tantum velandus.

LXVII. Frigidarium non in calidis pariter, ac frigidis regionibus, febre *icterode* ægris auxilium affert. Quò enim, in illis orbis terrarum partibus, aqua frigida prosit, compluries, quotquot eunt dies, et aliquandiu corpus eâ perfundendum est; quam ob rem, hinc rariùs, nostrâ opinione, quàm oportet, petitur auxilium. Multum forsitan febre laborantibus opitularetur in fervidis regionibus, abrasum caput aquâ, cujus frigus naturale ars intenderit, identidem lavare; cùm præsertim, in frigidioribus, phrenitide et *typho* mitiore impliciti,

pliciti, levamen haud aspernandum hinc accipiant.

LXVIII. *Exulceratio*,—quippe cùm efficiatur medicamentis, ex iis quæ summam cutem adurunt, initio non prodest iis, qui febre *ictero*de urgentur, nisi cùm mala gravia oriantur in partibus. Quoties autem, primo hoc morbo, jecore laboratur aut ventriculo, horum saluti exulceratoriis subveniendum est medicamentis extrinsecùs superimpositis.

LXIX. Forsan etiam febre productiore laborantibus, quibus jam vires plurimùm labefactæ sunt, aliquantùm proficiant exulceratoria ; sed nequaquam ii sumus, qui tum multum hinc commodi expectemus.

LXX. Quàntùm rem cum re ex similitudine conferendo cognoscere possumus, nobis verisimile videtur, caput, si quando hac febre
graviter

graviter laboret, et sit, quamobrem intus inflammationem jam cepisse, vel in eo esse ut capiat, opinemur, aliquid levaminis ex medicamentis exulceratoriis extrinsecùs opportunè superimpositis accepturum. Hoc igitur, post caput aquâ frigidâ vel gelidâ lavatum, experiri operæ forsàn pretium esset; sed, numne utique responderet, ex propriâ experienciâ affirmare non possumus.

LXXI. *Hydrargyrum* — medicamentis ad-
jecimus, quibus nimius arteriarum impetus
reprimatur; non quia sedandi facultate pollere
existimamus, sed potiùs quia corpus æqualiter
totum pervadendo committit, ut sanguis, qui,
dum urget hic morbus, modò in cerebro, mo-
dò jecore, modò ventriculo, imò modò etiam
intestinorum partibus, præter solitum cumula-
tur, ex his in omnes pariter corporis partes
dissipetur. Sanguis enim in his partibus cu-
mulatus, præsertim si morbus jam productus
sit,

sit, et ab initio gravis fuerit, magnum periculum ostendit ; et fortasse præcipuum est signum, quo hæc febris differt a febre *typhoide*, quæ in temperatioribus regionibus grassatur, quæque, cum viscera eâ ægrorum rarò sanguine nimis impleantur, plerumque adeo non hydragyro mitigatur, ut ingravescat. Veruntamen, siquando sit, quòd sanguinis in partibus interioribus cumulum esse reamur, harum saluti, ut certiores nos facit CLARKIUS, hydragyro subveniendum est *.

LXXII. I. Eodem, credimus, modo hydragyrus huic morbo opitulatur, quo aliis, *dysenteria* † nempe, *typho mitiori* ‡, *hepatiti-*
F di,

* Vid. CLARK. *Diseases of Warm Climates*, vol. ii.
p. 297.

† Vid. CLARK.

‡ Vid. CLARK.

di *, *duritiæ* et *tardæ inflammationi vesicæ* qua continetur *urina* †, quibus maximè subvenit.

2. De hoc autem (LXII.) modo, qui sit, discrepat inter auctores. Nam hydrargyrus vel propria facultate vasa, tam bibula quàm quæ sanguinem distribuunt, in motus salutares ciet, sic ut vitalis hic humor per omnes equaliter corporis partes digeratur, dum suo halitu mollescat et humescat summa cutis, suâ salivâ os madescat, suos ex sanguine glandulæ secerant humores, sua excernant aut eliminant viæ recrementa; ut quidam, eruditi in primis, dicunt: vel, ut contendunt alii, omnium sermone celebrati, in contagionem, hujus febris genitricem altricemque, sic fortiter pugnat, ut

* Vid. CLARK.

† Vid. GILCHRIST. *Edinburgh Medical Essays*.

ut brevi innocuam, sterilem, et quasi inermem, reddat.

3. Harum (LXXII. 2.) opinionum illam verisimiliorem esse putamus ; propterea quòd ex morbis, quibus opitulatur hydrargyrus, quidam ex tabo non oriuntur, et etiam cæterorum nonnulli, velut febres *typhoides* et dysenteria, ex contagionibus, quisque sua, nascuntur, quas, quòd scimus, innocuas reddere hydrargyrus non potest.

LXXIII. Quùm hæc febris brevis sit, quæ citò vel tollit ægrum, vel ipsa citò finitur, neque tardæ deliberationi, aut tardo remediorum usui, tempus pateat ; oportet curare hydrargyrum quamprimum adhibendum, et usquequo anima foetere incipiat, et gingivæ tumere, aut malum partis, cujus saluti subvenitur, aliquatenus levetur. Interdum, at, ut docet experientia,

perientia, rarissimè, opus est, ut hoc remedio saliva moveatur.

LXXIV. 1. Ex plurimis præparatis ex hydrargyro, invaluit, præ cæteris, *hydrargyrus muriatus mitis*. Hujus grana, a duobus ad decem, secundâ quartâ sextâve quaque horâ, pro mali ratione, et ægri constitutione, devorare oportet, dum in omnes pariter corporis partes permanaverit, et alvum moverit. Tum, ne hanc nimis purgitet, præcavendum est remediis, quibus inest opium, quæque nominatim memorare non opus est.

2. Si, præ nimia irritabilitate, intestina *hydrargyrum muriatum mitem* nequeant pati, forsitan hujus vice, *pulvis mercurii cinereus* conveniat, præsertim si unâ cum opio et *camphora* assumatur. Quòd si intestina ad incitandum adeò facilia sunt, ut ne hoc quidem medicamentum assumi possit, quin præceps alvi exinanitio

inanitio sequatur, unguento hydrargyri fortiore summum corpus infricandum est, donec fœteat anima, et gingivæ tumeant; quòd, præ causa nondum bene cognita, multo ægriùs hac febre implicitis, quàm *lue venerea* contactis, vel aliis morbis affectis, accidit*.

LXXV. Quan-

* Hac febre ægroto CHISHOLMIUS dedit grana *muriatis hydrargyri dulcis* ducenta septuaginta quatuor, quæ tamen alvum non omnino moverunt, neque priùs salivam, quàm complures dies præterivissent, et ægrotus jam a morbo convalesceret. Imò tunc duntaxat modicam moverunt salivam, quæ, paucos post dies, cessavit.

Juvenis mihi familiaris, qui nunc, in hac Academia, studiis incumbit, certiore benignè me fecit, se, anno millesimo septingentesimo nonagesimo quinto, quo, REGIODUNI JAMAICENSIS, febre *icterode*, tunc ibi mortiferè grassante, laborabat, decem diebus ducenta et septuaginta *muriatis hydrargyri dulcis* grana devorare,

perientia, rarissimè, opus est, ut hoc remedio saliva moveatur.

LXXIV. 1. Ex plurimis præparatis ex hydrargyro, invaluit, præ cæteris, *hydrargyrus muriatus mitis*. Hujus grana, a duobus ad decem, secundâ quartâ sextâve quaque horâ, pro mali ratione, et ægri constitutione, devorare oportet, dum in omnes pariter corporis partes permanaverit, et alvum moverit. Tum, ne hanc nimis purgitet, præcavendum est remediis, quibus inest opium, quæque nominatim memorare non opus est.

2. Si, præ nimia irritabilitate, intestina *hydrargyrum muriatum mitem* nequeant pati, forsitan hujus vice, *pulvis mercurii cinereus* conveniat, præsertim si unâ cum opio et *camphora* assumatur. Quòd si intestina ad incitandum adeò facilia sunt, ut ne hoc quidem medicamentum assumi possit, quin præceps alvi exinanitio

inanitio sequatur, unguento hydrargyri fortiore summum corpus infricandum est, donec fœteat anima, et gingivæ tumeant; quòd, præ causa nondum bene cognita, multo ægriùs hac febre implicitis, quàm *lue venerea* contactis, vel aliis morbis affectis, accidit*.

LXXV. Quan-

* Hac febre ægroto CHISHOLMIUS dedit grana *muriatis hydrargyri dulcis* ducenta septuaginta quatuor, quæ tamen alvum non omnino moverunt, neque priùs salivam, quàm complures dies præterivissent, et ægrotus jam a morbo convalesceret. Imò tunc duntaxat modicam moverunt salivam, quæ, paucos post dies, cessavit.

Juvenis mihi familiaris, qui nunc, in hac Academia, studiis incumbit, certiore benignè me fecit, se, anno millesimo septingentesimo nonagesimo quinto, quo, REGIODUNI JAMAICENSIS, febre *icterode*, tunc ibi mortiferè grassante, laborabat, decem diebus ducenta et septuaginta *muriatis hydrargyri dulcis* grana devorare,

LXXV. Quanquam, ut suprà (LXXIII.) diximus, hydrargyro partibus laborantibus, primo quoque tempore, succurrendum est; tamen, etiam cùm febris usque eò processerit, ut exiguæ tantùm vires supersint, et tam valenti medicamento ab omnibus signis contraveniri videatur, multùm prodest; præsertim
si

Descriptio

devorare, simulque viginti ~~uncia~~ *uncia* unguenti hydrargyri fortissimi feminibus infricari; neque tamen aut salivam moveri aut alvum, sed omnia signa multùm levare. Dum a morbo convalescebat, saliva, supra consuetudinem, per paucos dies, fluxit; sed, viribus redeuntibus, pòst paulò naturalis fluere cœpit. Jam usque ab eo tempore, prosperâ fructus est valetudine.

His similia comperti sunt plerique medicorum JAMAICENSIIUM, qui ab iis hac febre correptis multum hydrargyri devorandum curârunt. Dum enim hoc medicamentum signa mitigavit, neque alvum civit neque salivam, at totius æqualiter summi corporis modò halitum elicuit, modò sudorem.

si unà adhibeantur medicamenta, quæ sparsas vires refoveant*.

CONSILIUM SECUNDUM.

LXXVI. Dictis (LIV.—LXXV.) remediis, quibus nimii motus cordis et arteriarum sedari possunt, nunc transeundum est ad ea, quibus debilitati obsistitur. Ante autem omnia, præfari oportet, nos per hoc verbum intelligere non eam debilitatem solam, quæ feбри supervenit, et ex musculos voluntarios movendi impotentiâ cognoscitur; sed etiam eam, quam ostendunt pessima ea signa, ex quibus, humores, in primis sanguinem, putrescere, vel in eo esse ut putrescant, plurimi medicorum rati sunt.

LXXVII. Quibus

* Vid. CHISHOLM.

LXXVII. Quibus medicamentis hanc (LXXVI.) curationis partem exequi possimus, ea sunt vina, liquores ex fermentatis parati, et cortices. De his astrictiùs dicendum est.

LXXVIII. *Vinum*,—ab incipiente ferme febre, vel saltem a quo tempore sanguis elicitus est aut alvus, est, ut nobis videtur, assumendum. Imò etiam, ante ullam exinanitionem, si jam vires multùm fractæ sint, ægro parcâ haud manu porrigendum est.

LXXIX. Quæ nunc (LXXVIII.) diximus, hæc cum iis, quæ modò (LIV.—LXXV.) protulimus de nimios cordis et arteriarum motus reprimendo, specie, non autem re, discrepant. Quoniam enim omnis febris simplex primùm aliquandiu increscit, deinde consistit, tum in alterutram sortem inclinatur; si, dum inclinare inceperit, quæ vires possint sustentari, sors mala

mala minùs verenda est. Hunc in finem, cùm, qui febribus urgentur, ii, præ debilitate, nequeant aut cibum bene concoquere, aut concoctum, in liquorem qui nutriat, bene convertere, vino sibi temperatè indulgere liceat; eòque magis, quòd docet experientia, famélicorum vires meliùs refocillari generosiore vino, quàm remediis, quæ eorum corpora vehementiùs incitant.

LXXX. Oportet autem non ignorare medicum, quantum ægris prodest justa vini copia, tantum nocere intemperatiorem usum. Vino enim motus cordis et arteriarum vehementer concitare, languescentes febrientium vires spargit et dissipat; at temperatè ciere, vires ad vitam necessarias salutariter refovet, et, dum sic obstat, ne periculosa superveniat debilitas, neutiquam impedit, quòd minùs alia medicamenta idonea interea adhibeantur.

LXXXI. Etsi vinum opitulatur debilitati et humorum vitio, quæ hæc febris efficit, tamen, initio, sæpe ejus usui contraveniunt mala, quæ oriuntur in partibus. Postea verò quàm eò processum est gravitatis, ut arteriæ imbecilliter admodum et frequenter micent, et cutis calida et sicca sit; tum eo inclinatis ægroti viribus subveniendum est.

LXXXII. Eodem modo, gradu diverso, quo pollet vinum, pollent liquores ex fermentatis parati; qui, quod ad vim stimulandi attinet, medii sunt inter vinum, et liquores qui ministro igne distillantur. De eorum usu, siquando eos æger præoptet, eadem, quæ de usu vini, in memoria tenere oportet.

LXXXIII. *Cortices*, — quorum usus maximè invaluit, sunt rubri, pallidi et flavi *Peruviani*; *angusturianus*, et *cascarillanus*. Hi
omnes

omnes ex iisdem partibus, at diversam inter se rationem habentibus, constant; et omnes, at non æqualiter, iisdem pollent viribus. Quocirca, unius aut alius, prout ægro libeat, quanta ventriculo conveniat, dosis assumatur, simul atque remiserit febris; vel etiam antè, si jam corpus satis depletum fuerit, et si vires labent, si anima et excreta fœteant, si truncus corporis aut extrema membra vibicibus aut lividis maculis decolorentur.

CONSILIUM TERTIUM.

LXXXIV. Cæteris partibus curationis (LIII. — LXXXIII.) productiùs pertractatis, nunc tantùm superest, ut paucis dicamus, quibus remediis subveniatur gravioribus iis malis, quæ obstant, quò minùs opportunè afferantur

rantur efficaciora auxilia, quæ hæc febris desiderat.

LXXXV. Mala, a quibus maximè obstat, sunt profluvium sanguinis atque alvi, et vomitus; quibus, quippe cùm oriantur ex mala conditione totius corporis, plerumque succurrere non opus est propriis remediis, nisi ea, quæ desiderat febris, parum responderint.

LXXXVI. Febre incipiente, profusio sanguinis e naribus nihil mali indicat, dummodo neque ægriùs consistat, neque copiosa adeò sit, ut vires dissipet. Quòd si ex alterutroque quid mali imminet, sistenda quamprimum profusio est admotis refrigerantibus et astringentibus, vel vasculis narium spongiâ immissâ aut linteolo compressis. Sanguinis ex aliis partibus fluxus, astringentibus itidem quàm proximè

proximè admotis, primo quoque tempore, cohibendus est.

LXXXVII. Alvi profluvium anceps est signum. Modicum prodest; nocet præceps. Quocirca, si id sit, quod vires labefactet, reprimendum est anodynis et astringentibus, vel devoratis, vel per anum, clysteris ope, immis-
sis; atque, interea, laboranti est vino aliisque aptis succurrendum.

LXXXVIII. Vomitus, ut persæpe adeò maturè et adeò vehementer ægrum vexat, ut medicina nequeat sistere, sic periculum, sæpe summum, ostendit. Moveri videtur vel acri humore, quem ipse ventriculus sæcernit, vel acribus ore assumptis.

LXXXIX. Cùm ita sit, sistendus vomitus est, vel potulentis, qualia acrem humorem diluant; vel mucosis, modò non aliena sint,
qualia

qualia ventriculum internum sic illinant, ut ab acri humore nihil detrimenti accipiat. Hunc in finem, lac, et oleosa alia ventriculo idonea, vel simplicia vel mista, interdum responderunt. Quòd si hujusmodi mitiora fallunt, neque sanguis primo (LIV.) consilio emissus, committit, ut conquiescat vomitus, *haustus salinus effervescens*, exiguis temporibus interpositis, assumendus est.

XC. Opium aptum, præ cæteris, videtur, quod ventriculum ad irritandum minùs facilem reddat; et, hoc consilio adhibitum, optatum interdum fecit. Maturum autem hujus remediï usum quidam improbant; eo quòd, ut putant, committit, ut vel superveniat delirium, vel præsens ingravescat. Quocirca, meliùs et cum minore periculo, post alvum et haud scio an etiam sanguinem elicatum, adhibeatur.

XCI. Interdum

XCI. Interdum verò opium, ad vomitum sistendum, non valet, dum alia medicamenta, quorum usui nihil obstat, eum, ex toto, sedant. Nonnunquam enim, post magnam vim opii nequicquam assumptam, liquoris cujuslibet meracioris grati, multâ aquâ diluti, haustu vomitus conquiescit. Præ cæteris autem, hunc in finem, assumendi sunt liquores, qui ventriculo, dum sanus manebat, idonei erant. Vinum, aqua, in qua macerata *thea* sit, cinnamomini aliique aromatici liquores, aliàs responderunt, aliàs fefellerunt omnino. Drachmâ *ætheris vitriolici*, tertiâ quaque sextâve horâ, prout res postularent, adhibitâ, sæpius quàm ullo alio medicamento, vomitum cohibuit CHISHOLMIUS, idoneus auctor.

XCII. 1. In quibusdam JAMAICÆ partibus invalet medicamentum, *capsicum* nempe, quod ad vomitum sedandum peculiariter ferme efficax est, et spem medici vel rarissime mentitur.

Certiozem

Certio rem me facit medicus JAMAIGENSIS, peritus in primis, exercitatus, et satis fidus, omnia medicamenta, quæ devoranda curavit, ut vomitum sisteret, spem fefellisse; præter *capsicum*, quo, per biennium, amplius centies vomitionem cohibuit, neque ullum interea detrimentum laboranti attulit.

2. Hujus medicamenti assumendam dedit dimidiam guttulam *succi expressi*, vel tria grana fructûs maturi in catapotium formata; atque alterutrum, quoties rediverit vomitus, repetendum curavit. Hoc medicamentum non solum, simul ut devoratum, vomitum sistit; sed ventriculo adeò aptum est, ut æger iterum iterumque expetat.

XCIII. Dictis (LXXXIX.—XCII.) remediis, quibus vomitui succurri solet, numne conveniendum est cum iis auctoribus, qui contendunt,

tendunt, hoc signo ostendi ventriculi inflammationem?

XCIV. Ex corporibus quidem ferro post mortem patefactis, constat, ventriculos eorum, qui *febre icterode* implicantur, non modò inflammatione interdum capi, sed etiam gangrænâ. Simile autem veri nobis videtur, hæc mala, non ante extremos morbi dies, accidere; et etiam tunc ex acribus, vel in ipso ventriculo generatis, vel aliunde in hunc translatis, oriri.

F I N I S.